

سخنرانی «جان رید»^۱ در مراسم اجلاس مشترک شورای باکو و کنگره‌ی اتحادیه‌های صنفی آذربایجان، ۳۱ اوت ۱۹۲۰^۲

رئیس جلسه (زینویف): من نماینده‌ی آمریکا، جان رید، را فرا می‌خوانم. [دست زدن حضار].

[جان رید سخنرانی خود را به زبان انگلیسی ارانه داد، ولی آن را به زبان روسی، با این گفته، تمام کرد: زنده باد ارتش سرخ بین المللی! (دست زدن حضار).]

رئیس جلسه: رفیق پتروف ترجمه می‌کند.

پتروف: رفیق رید سخنرانی خود را با این کلمات شروع کرد: "باکو" یعنی چه؟ باکو یعنی نفت، و سرمایه‌دارای آمریکا کوشش می‌کند که انحصار جهانی نفت را مستقر کند. به خاطر نفت، خون ریزی می‌شود. مبارزه‌ای برای نفت انجام می‌دهد، و بانکداران آمریکایی و سرمایه‌داران آمریکایی در همه جا سعی می‌کنند که هر جایی نفت یافت می‌شود، آنجا را فتح می‌کنند و خلق‌ها را هم به زنجیر می‌کشاند. رفیق رادک می‌گوید که علاقمند است ببیند مکزیک نیز در این کنگره‌ی باکو نمایندگی می‌شد - آن مکزیک که اکنون تقریباً به طور کامل در چنگ سرمایه‌داری آمریکا می‌باشد؛ که نفت مکزیک را به تصرف در آورده است. ولی رفیق رید فریاد زد: در باکو دیگر هیچ سرمایه‌داری وجود ندارد و این نفت دیگر به سرمایه‌داران تعلق ندارد. اگر در باکو، در روسیه، این کار را بشود عملی کرد، چرا که نشود چنین نظم اجتماعی در آمریکا و در سراسر جهان بوجود آید؟ [دست زدن حضار.] او می‌گوید شرق به ما کمک می‌کند که سرمایه‌داری را در اروپای غربی و آمریکا سرنگون کنیم، که بنیادهای آن بر استثمار شرق بنا شده‌اند. به محض اینکه خلق‌های شرق به شورش بپذیرند، آخرین بنیادهای سرمایه‌داری فرو خواهد پاشید، و سپس خلق‌ها کوشش خواهند کرد که یک نظم اجتماعی را ایجاد کنند که نه فقط نفت، بلکه هر چیزی که به دست انسان تولید می‌شود، به توده‌های کارکن متعلق باشد. [دست زدن حضار.]

رئیس جلسه: ترجمه به زبان آذری از سوی رفیق سلطانزاده انجام خواهد گرفت.

[سلطانزاده به زبان آذری ترجمه می‌کند. دست زدن حضار.]

ترجمه: مراد شیرین، اردیبهشت ۱۳۸۴.

منبع: «باکو: کنگره‌ی خلق‌های شرق»، گزارش استوگرافیک، ترجمه‌ی «براین پینرس»، انتشارات نیو پارک، ۱۹۷۷، ص.ص. ۱۸-۱۹.

^۱ «جان رید» (Reed) در سال ۱۸۸۷ در آغوش یک خانواده مرفع آمریکایی بدنیا آمد. پس از فارغ التحصیل شدن از دانشگاه هاروارد او به شغل خبرنگاری مشغول شد. در حین گزارشگری در مورد اعتصاب «پیترسون» دگرگونی نظری در وی بوجود آمد و به آرمان‌های کمونیزم انقلابی رسید. در زمان اولین جنگ جهانی امپریالیستی شدیداً بر علیه جنگ و امپریالیزم آمریکا فعالیت کرد. با بروز انقلاب اکتبر به روسیه شتافت. کتاب «ده روزی که دنیا را لرزاند» بهترین تشریح پروسه‌ی انقلابی می‌باشد. او در ۱۷ اکتبر ۱۹۲۰ فوت کرد.

^۲ کنگره‌ی اتحادیه‌های صنفی آذربایجان در تاریخ ۲۹ اوت ۱۹۲۰ در باکو افتتاح شد و مشترکاً با شورای شهر باکو میزبان کنگره‌ی خلق‌های شرق بود. کنگره از تاریخ ۷-۱ سپتامبر ۱۹۲۰ در باکو برگزار شد. تصمیم برگزاری این کنگره از سوی کنگره‌ی دوم بین الملل کمونیست گرفته شد تا بتواند کارگران و دهقانان کشورهای مستعمره و نیم مستعمره را در مبارزه‌ی خود علیه امپریالیزم کمک کند و جلب برنامه و عملکرد کمونیستی کند.